

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XX. Commendationes ad Ecclesiasticas aut sæculares dignitates & munia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT XX.

*Commendationes ad Ecclesiasticas, aut se-
culares dignitates*

In numeris permistæ periculis.

Quia dubiæ in impetratione, quòd si non succedant rogata, in nos plurimùm cadit indignatio; cùm arbitrantur per nos stetisse, quo minùs consecuti fuerint. ita ferè euenire solet, cùm omnia nobis ab vno pollicemur, cùm aut potentia, aut gratia fidimus, conatum licet omnem explicauerit; si frustrati spe sumus, in illum ipsum indignationem vertimus, & negata, aut non consecuta rei causam in patroni negligentiam conuicimus: è qua ferè opinione, nullo licet plurimùm fundamento nitatur, animorum nascuntur alienationes, & amicitia in odia commutantur.

Quia incertæ in euentu, & impetrati muneris administratione; vnde grauia timeri aliquando reipublicæ pericula possunt. quid, si se aperiant improbi, qui latebant mores? quid, si læsæ maiestatis criminosa? quanti conscientia exurgunt remorsus, verecundia? quanta pericula auctori & promotori? Ferè enim promoti à se delictis

licetis inuoluitur: ac licet magna innocentia tegatur, semper tamen in probatissimo vestigium aliquod liuoris aut vulneris manet: neque facile clientis à se notam patronus eluet, maximè in iis, quæ Principem, aut rempublicam tangunt, in quibus tanquam indomitis furentibusque fluctibus, aut tanquam infans montibus, rupibusue, sedibus ab imo diuulsis, non viciniantur, sed & longè positi vna ruina consepeliuntur.

Ferè aduersarios iusto Dei iudicio, commendatione nostra prouectos experimur, quod plurimis in vtraque dignitate Ecclesiastica & saculari exemplis doceri potest eo magis, quo plus sæpe operæ studijque impendimus. Nec mirū, viro hoc Religioso euenire, cum se extra modestiæ & regularum suarum limites extulerit. nam & illi ipsi, qui patrocina nostra poscunt, licet patrocina hæc probent; Religiosos tamen patronos non probant, cum non ignorent, longissimè à Religioso instituto sacularia patrocina abesse debere. vtuntur tamen ijs vt proditoribus reges; non amant, non colunt: timent magis, & potentiam hanc in alieno solo metuunt; amaturi, si in sacularibus refideret: in Religioso, cuius omne studium salus propria & proximorum esse

de-

debeat, oderunt veriùs quàm amant ridentque tacitè secum, tanquam frænos aëreos, iubamque leoninam in ouino vertice.

Offensio dein nascitur omnium illorum, qui se neglectos à nobis arbitrantur. Hinc pro vnus dubia sperata beneuolentia, plures inimicos paramus; quorum odia longè Religioni perniciosiora sunt vnus commendati fauoribus, ijsque plerumque incertis ac dubijs, ac in perniciem potiùs quàm subsidium tendentibus.

Graue etiam Religioni accrescit onus, cum pluribus eadem præstanda veniunt, maximè sanguine iunctis, amicis, aut qui tales videri volunt, beneficis, alijsque huius generjs non paucis; vt tota iam Religio in negotiationis quandam curiam, aut patrocinantium atrium vertatur: nam cum nemo ferè in illa sit, qui non aliquem habeat clientem, aut amicum cuius commodis studeat, per facile videre est, quanta imminet moles à Religioso instituto alienissima. Vnde fit vt crescētibus paulatim commendationibus, quæ innumeram secum negotiorum turbam trahunt, elanguescat spiritus, dilabaturque primæuus ille rigor; & qui ad Deum, animorum salutem, Religionis augmentum ducebat, ad sæculi mores

res

res & imitationem deducat.

Grauiadein damna metuenda vniuersæ Religionis, cum vnius factum errorque toti Ordini adscribitur. ita ferè euenire solet, vnius delicto plectuntur omnes: arbitris tanquam è paradisi traduce, crimina transire in socios; & quos sociavit amor, imprudentiæ colligari nexu, tanquam si vnius insipientiæ, temeritatis, arrogantiae, vanitatis nota signentur omnes. virtutes nimirum singulorum, vitia omnium sunt. quare nemo alterius virtute coronatur, vitio vnius damnantur omnes. quo maior cura adhibenda est, vt ab omnibus, quæ quoquo modo in vniuersum redundant corpus, abstineant singuli.

In generatur etiam plurimorum animis politicis opinionio, cum pluribus eandem dignitatem ambientibus, operam nostram addicimus: qui enim se vident frustratos, & vni de facto operam nostram impetam, veniunt in non immeritam politicis de nobis suspicionem: peritque omnis conceptæ æstimationis opinio, cum tales iam non in Religiosorum, sed in aulicorum numerum referant; tantam in posterum verbis fidem adhibitori, quantam operæ compererint. Vnde nec in salutis negotio certam stat fiducia, cum exemplo vno edocti,
aliud

aliud arbitrentur verbis exprimi, aliud mente contineri. quæ res vniuersam salutis animarum spem euertit & eludit, tanquam si aut vna falce quidquid erat messis futuræ demetas, aut vnus frigoribus ardoribus omnem torcularis spem fallas, aut vna denique nouacula omnem bonorum operum spem præscindas.

Accedit demum non leuis obligatio apud eos, quorum in commendationibus operâ vsi sumus; qui beneficium hoc non in vnum hominem, sed in totam Religionem collatum arbitrantur. Quare obstrictam se hanc putant habere, paria aut maiora expectantes, & cum tempus aut ambitio suadent, suo quasi iure poscentes: quibus si neges, cum beneficia acceperis, durum. nam & gratitudo quædam obstrictos nos tenet, & impensus in nos labor, fauorque iure suo paria deposcunt; aut si rogati operam negamus, præter ingritudinis notam, animorum alienationes, odia quoque expectanda sunt, quæ in vniuersum Ordinem transfundantur.

Remedia.

OMnium vbique commendationum interdictio: nam si vel tenuem rimam, quocunque demum prætextu, illis aperue-

Cc iimus,

rimus, integra postmodum pandentur
ostia: serpit enim hoc studium, vbi inchoa-
ueris, ac instar cancri aut scabiei, ex vngue
ac capillo vno vniuersum occupat homi-
nem. dulce venenum, quod magnos etiam
viros à leuibus initijs, tanquam riuulis, in
ipsa commendationum maria impulit, è
quibus salua rate nunquam enatarunt: sed
neque subducere eam, cum vellent, potue-
runt: in altum enim prouecti, medios inter
procellosos fluctus, nequidquam littora
portumque spectarunt.

Seuera in transgressores punitio, vt &
ipsi desuescant, & alij terreantur, ne paria
audeant: quos enim pariauit delictum, pa-
riare & poena debet; imò grauiori poena
post primi punitioem, secundi transgres-
sore puniendi sunt. nam primo exemplum
deerat, vt aliquid excusationis videretur
posse prætexere, secundis nulla excusatio
reliqua est.

Exemplorum in infortunato ac infelici
euentu frequens commemoratio, qualia
in terrorem & fugam, siue domestica, siue
externa nunquam deesse possunt. obui-
mur enim multitudine, nec quisquam vlla
memoria se illis miscuit, cuius non hinc
flammis ambustæ pennæ timenda po-
steris dederunt exempla, poenitenda-
que

que reliquerunt vestigia.

Damna periculaque Religioni è varia commendatione nata recensita iuuabunt.

Fuga etiam sæcularium negotiorum, ac inter Religiosos limites certa rigidaque arctatio: in id solùm intenti, operamque laboremque pollicentes, quod in salutem tendit animarū. quod vnum veri Religiosi est, reliqua tantum ab hoc spiritu absunt, quantum à proximorum salute recedunt.

Nulla cuiuscunque negotij etiam pij susceptio in scio Superiore; quem tamē ne nolentem in suam trahat sententiam inferior, curandum est: nam vbi precibus, tanquam armata dextrā, res extorquetur, magna simplicis obedientiæ pars deperit, raroque felici successu, res peraguntur: quin imò infortunato ferè exitu domum funestant.

CAPVT XXI.

Paupertatis neglectus.

CVM immemor quasi votorum suorum, quæ distinxerunt labia sua, ad opes & periturarū se rerum studium conuertit, incipiuntque placere, quæ generoso ausu contēpsit prius, admirari etiam & vo-

C c 2

uere